"אלמלא הייתי אני, הייתי רוצה להיות יעקב"

★ מיליונר מפורסם מתגלה כילד יתום ★ מעולם לא הלך לבית־ספר

★ "הוריי מתו, אני לא יודע מי הם" — אומר פרופ' ר. ר.

"אלמלא אני הייתי יעקב הייתי"

פרופ' ר. ר.

"אלמלא הייתי אני, הייתי רוצה להיות יעקב"

★ מיליונר מפורסם מתגלה כילד יתום ★ מעולם לא הלך לבית־ספר

★ "הוריי מתו, אני לא יודע מי הם" — אומר פרופ' ר. ר.

"אלמלא הייתי אני, הייתי רוצה להיות יעקב"

★ מיליונר מפורסם מתגלה כילד יתום ★ מעולם לא הלך לבית־ספר

★ "הוריי מתו, אני לא יודע מי הם" — אומר פרופ' ר. ר.

של הרעב שילטון והשיחרור אינו ברכת כ[illegible]
ה, אלא שניהם עדות לעיני ה' המלוות אותנו
בחסד או, חלילה, בתוכחה. ואולם, כלל לא
ברור שזוהי ההרגשה בספר שופטים. שומעים
אנו עצב וקינה בשירת דבורה, על הולכי הנתי־
בות הנאלצים ללכת עקלקלות, על כי חדלו
פרזון בישראל".

הרע שבשילטון [illegible]
חדשה כלפי חוץ. סוף הטפר מראה, שגל,
ערוריות ושפיכות־דמים מופיעים ללא רסן בחב־
רה שאין בה מלך.

מצד שני לא נכון יהיה לומר, שספר שופטים
מתיחס בהתלהבות למוסד המלוכה. סיפור־
הזדעה של מלכות אבימלך, ומשל יותם על
האשה העקר והמרושע שהוא היחיד השואף
למלוך — מצביעים על הרע והמכוער שבשיל־
טון מרכזי רב־עוצמה. הבעיה המרחפת על־פני
כל הספר היא בעצם בעיית מחירה של הברית
עם הקב"ה לא במציאות תלושה של אוכלי מן
אלא בסבך קשייה של ארץ־ישראל: "קום
עבור את הירדן". אך לנשיאה באחריות מלאה
לעצמנו אין דרכים ללא רבב: יותר משהציר־
נות מסלקת בעיות, נותנת היא הזדמנות ואתגר
להתמודד עם בעיות.

[illegible] עדות לכך, שה־
עגועים לארץ־ישראל [illegible]
לכל הכרוך בה, [illegible] מעגועים לתקופת־זוהר
שלווה ונטולת סיכונים. כאשר עוברים את ה־
ירדן, נכנסים לעול קשה ומרתק. התנאי הרא־
שוני להצלחה באתגרים של ארץ־ישראל כתוב
בפתיחת ספר יהושע בציווי "והגית בו יומם
ולילה". תלמוד תורה, עיון מתמיד ומעמיק
בשאלות החיים של ארץ־ישראל לאור התורה
— זהו היסוד לקיום להצלחה אשר קמים
ועוברים את הירדן.

כולנו יודעים ורואים יום יום, שממשלה יהו־
דית עלולה לסבול מחלושות אנוש לא פחות
ממשלה אחרת. קיומה של ממשלה אינו רק
בעיות של חולשה פנימית וחיצונית, אלא
גם כרוך בבעיות קשות ומכאיבות. יש חושבים,
שחומרת הבעיות מעלה ספק על עצם המיפעל
הציוני, והם שואלים: אם איננו יכולים להקים
מישטר מושלם — לשם מה לנו מדינה? יש
המלטים מן הארץ ומוצאים לעצמם, כמו אבי־
מלך, מיקלט פרטי; ומאבימלך יודעים אנו
גם שזה מיקלט מדומה ומכזיב, ולמרבה הצער
הידיעה הזאת מאחרת תדיר לבוא.

אולם, בדברי ה' בראש ספר יהושע שומעים
אנו אחרת. קשיין של ספר שופטים, הנקרע
בין אימתו של אבימלך לאימת "איש הישר
בעיניו יעשה", לא הפתיעו את האל, שהדגיש
מראש כי יהיה צורך בעיון מרובה במאמץ
חינוכי בלתי פוסק כדי להתמודד עם קשייה
של ארץ־ישראל: "לא ימוש ספר התורה הזה
מפיך כי אז תצליח את דרכיך".

● למה בדיוק אתה מתכוון?

[illegible] הרבה [illegible]
[illegible] הוצבו השרים ובהלון המר, אור ויצקי, דו־
לוי ואריאל שרון. לכן מראש היה צפוי שהורביץ
לא יוכל לנקוט במדיניות מרסנת ולהנהיג רפורמה
בתחומים שלהם. ואומנם התוצאות כבר ידועות ל־
כולנו: תקציב הביטחון התרחב בעשרות מיליארדים,
תקציב החינוך לא היו צימצומים וחל גידול משמ־
עותי בהוצאות לשיכון ציבורי ולהתיישבות, בעיקר
בשטחים. בלית־ברירה נאלץ הורביץ לבצע שינויים
חריפים, ולהערכתי חריפים מדי, בתחומים אחרים של
התקציב, דוגמת הקיצוץ בסובסידיות ובשירותי ה־
רווחה והבריאות. להצדקתו היא מצהיר כל הזמן:
אין לי כסף' — ובאותה עת אנו עדים להזרמת כסף
אדירה לתחומים שהתרחבו מאוד. לכן לא הושג ה־
איפנה המיוחל והחריפו המגמות השליליות.

[illegible] שהוא [illegible] את עלילת [illegible]
[illegible] ים אפריל־מאי, שזו תופעה חריגה, "ובכת"
בדבריו, אשר נוסר במחרה. האם איך סבור כך?

[illegible] אינה אלא [illegible] שתקפות המצב שהוא יצר אותו.
שר־האוצר ויועציו רק משתעשעים בתקווה שיצליחו
בדרך זו לעצור את האינפלאציה.

● [illegible] מה אתה [illegible]

[illegible] לבסס את דברי [illegible]
[illegible] עד כה. הוא ביטל את הסובסידיות ולכן התייק
ר מאוד־מאוד מוצרי היסוד. האינפלציה נמשכה,
אבל עידכון תוספת היוקר עוכב, כך שהשכר הריאלי
נשחק. והיו ציפיות שהשר החדש יגדיל את נטל ה־
מיסים ואולי אף יצמצם את הוצאות הממשלה. לפיכך
מוצר ריפיון בתעסוקה. הציבור נעשה מאופק וזהיר
יותר בקניותיו והחיסכון גדל.

הדפסת כסף

● [illegible]

[illegible] שבאותו זמן לא [illegible] הוצאות
הסקטור הציבורי. להיפך. התקציב של הורביץ רחב
מהתקציב של ארליך וגם הממון שלו יותר גרעוני.
לכן היינו עדים באחרונה להזרמה גדולה, דהיינו ל־
הדפסת כסף. ההתרחבות היתה בעיקר בשלושה תחו־
מים: ביטחון, שיכון והתיישבות, לעיתים דרך הסוכ־
נות היהודית, כדי שתקציב הממשלה "יישמר" ויראה
יפה יותר. התוצאה הבלתי־נמנעת היתה עכשיו הקפי־
צה במדד. הציפיות של הציבור השתנו. הצטמצמו
הביקושים היתה ארעית בלבד. כוח הקניה שלנו גדל
עוד יותר, כשסוף־סוף עידכנו את תוספת היוקר ב־
התאם להתפתחויות המדד בששת החודשים האח־
רונים. מה שקורה בחודש הזה, ומה שיקרה בחודשים
הקרובים דומה, איפוא, מאוד למה שהיה בתקופת
ארליך. הורביץ נכנס בדיוק לאותה מלכודת שהכי־
שילה את ארליך.

● על [illegible] מה אתה עורך את ההשוואה שלך?

● מה בכל זאת עוד ניתן לעשות?

אפשר לעשות — והרבה. אבל לכך דרושה גישה מדינית וכלכלית אחרת.

● [illegible] מוכן לפרט?

המיפנה, להערכתי, יוכל להתבצע רק אם יבצעו את השינוי המשולב הבא: בתחום הכלכלי — צימצום ניכר בהוצאות לבטחון, הפסקת ההוצאות להתיישבות, ומיתון לתקופה מסויימת, בהוצאות לשיכון. סגירה מחירה של המו"מ על הסכמי־השכר — ואני בהחלט מציע לקבוע, כי תשולם לשכירים [illegible] יוקר מלאה. [illegible] למנוע שיבושים צפויים [illegible] עבודה. בתחום המדיני — אנו [illegible] להגיע [illegible] לפיתרון בעיית השטחים, בדרך של השכר [illegible] שיאפשר לנו לקבל השקעה חדרשנות [illegible] גם מהעם היהודי וגם ממשלת ארה"ב. [illegible] לנו פיצוי על החובות, שהמשק שלנו [illegible] האחרון בגין הנטל הביטחוני. הסדר בשטחים [illegible] לנו, אולי, לתבוע את מחיקת החובות [illegible] לזכור, שרק הריבית עליהם עולה לנו כיום [illegible] דולר לשנה. אם נהיה מסמיך אמיצים לקבל [illegible] לשות מסוג כזה אני משוכנע [illegible] לירדן [illegible] לפיתרון אינפלאציה של [illegible] ואני מדי־ [illegible] בגורת מיזוגה [illegible] על כ־80 [illegible] מאזן [illegible] לוקס, דחיפה פיזות בפני [illegible] להחלטות השלטיות הכלכ[illegible]

ציפיות גבוהות

● [illegible] שממשלת הליכוד מסוגלת לקבל חח־ [illegible] מלאה?

[illegible] עד כדי כך. [illegible] מעשיה [illegible] האחרונות [illegible]

● [illegible] יעדיה [illegible]

[illegible] כלכלית. [illegible] ומגמה [illegible] חיים [illegible] לחיות, שהסוד של מאי עלול להיות ברגע [illegible] — [illegible] שזו לא היה בחולדות ימלוות. [illegible] דרמטית כמלת שלילה [illegible] כלכלית.

אריך אומץ

● [illegible] כבר מה לעשות?

רק אם הפוליטיות השתנה. ויתכן שזה כבר מאוחר מדי, כדי לרתום את השיקול בשנה הנוכחית. [illegible] לכל [illegible] ומצמצמת את [illegible] מלה. [illegible] כבר מאוחר [illegible] ארליך. [illegible] — [illegible] בשבדיה, [illegible] אבל [illegible] אחרת [illegible] תבכים ללא נשוא. הורביץ, לדעתי, [illegible] פעמים כולל כיצד מדיניותו ומחויבויותיו [illegible] לא יביאו למיפנה ועכשיו הוא לגמרי מאוחר.

ניסיון חריף

● איך, איפוא, שום הכר לכיון הורביץ לארליך?

יש — ולאו דווקא מבשר טובות. הורביץ מצהיר כל הזמן: אין לי כסף. אבל, בהשוואה לימי ארליך חלה אצלו התרחבות ניכרת בהוצאות הממשלה. מעניין לבדוק את מרכיבי התוצאות הבולטים בשתי התקופות. ארליך ריסן בצורה מסויימת את [illegible] הביטחונית. אבל יצר [illegible] בהוצאות [illegible] לחברתיות. [illegible]

— ובאותה עת מואץ התהליך האינפלציוני, כיצד שחלה התרחבות בהוצאה הכוללת של הממשלה.

● לאיזה אינפלציה נגיע השנה?

אינני רוצה לנקוב במיספר. חסרים לנו יודע ונתו־ נים בתחומים רבים שיכולים להשפיע בשעור של 20—30 אחוז. אבל ברור לי, כי במדיניות הנוכחית [illegible] יצליח משרד האוצר [illegible] ב־1980 [illegible] ל־1979.

● מהי המשמעות לגבי שר האוצר עצמו?

[illegible] כלכלית. [illegible] ומגמה [illegible] חיים [illegible] לחיות, שהסוד של מאי עלול להיות ברגע [illegible] — [illegible] שזו לא היה בחולדות ימלוות. [illegible] דרמטית כמלת שלילה [illegible] כלכלית.

אריך אומץ

● [illegible] כבר מה לעשות?

רק אם המדיניות השתנה. ויתכן שזה כבר מאוחר מדי, כדי לרתום את השיקול בשנה הנוכחית. [illegible] לכל [illegible] ומצמצמת את [illegible] מלה. [illegible] כבר מאוחר [illegible] ארליך. [illegible] — [illegible] בשבדיה, [illegible] אבל [illegible] אחרת [illegible] תבכים ללא נשוא. הורביץ, לדעתי, [illegible] פעמים כולל כיצד מדיניותו ומחויבויותיו [illegible] לא יביאו למיפנה ועכשיו הוא לגמרי מאוחר.